

שלא היה לו כל קשר לעיוות הדיון, מוצא מותו באותה צורה.

הרשויות מנסות לשכנע את רוגאס ש"יניה לחקירה, הוא מתעקש להמשיך בה למרות שהושעה ממשקדו, ומתוך אמונה באפקטיביות של מימסד, הוא מנסה להביא את מסקנותיו לפני ערכאות גבוהות יותר. עד שהוא נתקל, ברגע מסוים בתחושה ש"בעצם איש אינו מועניין בחקירה שלו, ולא זו בלבד אלא שהרוצח, שהוא אולי, אותו רוקח מיסטורי, שהתכוון תחילה לנקום, הפך כלי-ישרת הרציונות פוליטיות. רוגאס מספר זאת לידידו, עיתונאי קומ"ניסטי, וזה מגיש אותו עם מזכיר המיפ"ל גה, המדבר בזכות "פשרות בלתי-נמנעות שיש לעשות כשמגיעים לשלטון" לפני השניים, השוטר ומזכיר-המיפ"ל, מחוס"לם יחד, במזיואון שבו נפגשו.

מה ערית - האמת או המהפי"כ? ובאפילו, על רקע ציוריקר ענק המתאר את הלווייתו של פאלמיירו טולי"אטי (מי שהיה מנהיג המיפ"ל הקומוניסטי טיב באיטליה לאחר המלחמה), משיב מז"כיר-המיפ"ל לעיתונאי הרוצח לפרסם את כל הפרשה: "צר לי אך אי-אפשר לפר"סם, כי לא כל אמת היא מהפכנית".

מישפט אחרון זה, שלא נלקח מסיפור של שיאשה אלא נשאל עלי-די הסרט מאימ"רה של מנהיג קומוניסטי איטלקי בשם פאיאטה, שאמר פעם: "אם ניאלץ לבהור בין המהפיכה לאמת, נבחר במהפיכה." זהו סלע-מחלוקת שעליו התנפצו גלים רבים בקומוניזם האירופי, וסיכוכים מפורסמים כמו זה שבין אלברט קאמי לז'וז'פול סאר"טר פרץ על רקע דומה (או טען סארטר שלא צריך להודות בקיום מהגות-כפייה ב"רוסיה הסובייטית, כדי שלא לפגוע ב"אינטרסים בעלים יותר).

תאים רקובים במיפ"ל. שיאשה ורוני מצדדים באמת, "זוהי אזהרה למפל"גה הקומוניסטית, הפן תאבד את העוצמה והחירות המוסרית, המעניקים לה כיום את התוקף לפעול נגד התאים הרקובים בבלוי"טיקה האיטלקית. ידוע לי שיש קומוניסטיים הסבורים שאין צורך באזהרה מסוג זה, אבל כל מה שאני יכול לומר הוא שחשתי צורך דחוף, לפני ששנים, לי כשעשה את הסרט. לא הוא, ולא אני, עשינו זאת מתוך הנהגה עצמית".

הצבא ברחוב - הדיקטטורה מוכנה. ככל שמתקדם הסיפור, מסתעפים יותר פעולת המימסד ותהליכי השתלטותו על הפרט, באמצעות מיקרופונים שתולים על רצועות של כלבים, בוגדים ושוטריי חרש, וככל שנחשפת המזימה שבמישטר, היא נראית כוללת יותר. הדרך לעילה ביותר להשלים דיקטטורה בארץ כלשהי, היא לשכנע את ההמונים בחינותיהם, כדי לעשות זאת, הדרך היעילה ביותר היא לעורר תרעומת בליבם נגד חוסר-הישוע של המישטר הקיים, למשל תוך פגיעה במוסד שמקובל על הכל כאחד והיחיד שאינו מוטל בספק - מערכת-השיפוט.

לכן, אם נמצא במיקרה מישו שהחליט לחסל שופטים, צריך המימסד לאמץ את האיש אל ליבו, ולעודדו שימשיך במיפעל המבורך מעבר לנקמה האישית. ההמונים הנועזים, שיראו בפגיעה במערכת-החוק ניסיון להצר את זכויותיהם, ייצאו לרחוב הפגין, ברגע זה, מוכרחה הממשלה להע"מיד מולם טנקים והיילים, שישמרו על הסדר, וכאשר הצבא ברחוב, הדיקטטורה מוכנה, ושופטים בה, כפי שביצע הסרט בבירור, לא רק הממשלה והצבא, אלא גם המישטרה והחוק, בעלי-ההון והכספים, הקואליציה והאופוזיציה, וברקע נעים ה"אינטרסים הרים, המיוצגים על-ידי מכונת מרצדס לבנה, בעלת לחיית-זיהוי שווייצ"ית, הנוכחת בכל מקום אסטמטיג.

רקוויאם למהפיכה. ואשר לקבוצות הקטנטנות של מוחים למיניהם, ואפילו הנכים ביותר, גם הם שותפים שמא-רצולו למישחק הקושרים: כל עוד הם מסתפקים בצעקות, יוכל קולם להשלות את הצופה המן הצד כי באותה מדינה שולטת עדיין הקומוניסטיה, כאשר הם חורגים מן הגבול המותר, אפשר תמיד לקרוא להם טרוריסטיים ולפעול בהתאם.

כאן טמונה הדילמה שבפניה ניצבת ה"מיפ"ל הקומוניסטית, האם עליה להצטרף להמונים הזועמים בדרך למהפיכה, ולהוביל לם לטבח שיעדה להם הדיקטטורה-שבדרך, או שמה עליהם להתאפק וללכת בדרך, הפרלמנטרית המקובלת, ולהילחם ברו"ד קרא לסירפון וקוויאם למהפיכה, מושג ש נראה היום, לאחר ששנים, ברור עוד יותר אחרי נאומו של יורג' מארשה,

חיוכי צנע

ארטיסטים באולימפיאדה (מקסים, תל-אביב, צרפת) - מק סנט, אבי הקומדיה האילמת ה"אמריקאית, הסביר פעם שסוד הצלחתו הוא הובלה יעילה של הצופים, בהדרגה, דרך ארבעת שלבי הצחוק, שאותם אפשר לכנות בעברית בערך כך: גיחוך, חיוך, צחוק, וצחוק רועם. החוכמה, לדברי סנט, היא להעביר את הצופה דרך כל השלבים, ולעשות זאת בתזמון הנכון.

קלוד (המירוץ המטורף אחרי הבצל) זידי, שהיה מאד רוצה לראות עצמו יורש של סנט, מנסה בסידרת הארטיסטים שלו לחקות אותו קומדיות אילמות, אבל... ראשית, הרפתקות ארבעת השארלו, רביעיית-הזמר המשתוללת בכל אחד מן הסרטים הללו, מעוררות לעיתים גיחוך, לפעמים חיוך, לעיתים רחוקות צחוק, אבל אף פעם לא צחוק רועם. אף אחד מהם אינו יותר מקומיקאי בינוני, והבדיחות שלחם, הפונות תחילה אל דרך האבסורד, נעצרות באיזשהו מקום בין הגיבנות לקריצה. כולן גם יחד צומחות מתסריט מיקרי למדי, שהוא אוסף של אמזיוות נפרדות. הפעם, על הארבעה המארגנים, תחילה, חגיגה כפרית, ואחר-כך מתגלגלים לתוך תחרויות-ספורט וקוטפים את כל הפרסים. כל זאת, בתוך מירדף אחר בתו של חנווני, שליבה חולץ שבי אחר אלופי-ספורט.

מרטין קלי ומעריצים: מיזוג-אוויר

ייתכן מאד שכאשר חם מאד בחוץ, והשעה פנויה, ואין מה לעשות עם הילדים בבית (החופש הגדול הנה הוא בא), יכולים הארבעה לספק תעסוקה לשעות, מהיום שבתיה-הקולנוע בארץ בדרך-כלל ממוזג-אוויר פחות או יותר.

הנובחה הנתונת

ילדי המחר (תל-אביב, תל-אביב, ארצות-הברית) - כמו ברוב סרטיו של וואף (כחוס הלילה) נלסון, מאפיל גם כאן הרעיון האפשרי שמאחרי התסריט, על מה שמוצג על הבד.

הרעיון: מה יקרה מחר, כשחאדם יהיה מסוגל לברוא את בני-מינו במבחנה, אולי לא מקורי ביותר, אבל יש עדיין כר נרחב לדיון בנושא, אשר, כפי שהכרזיה כותרת בתחילת הסרט, הוא היום אקטואלי ובריבוע.

הצרה היא שנלסון מעדיף לטפל בכל הצדדים הפחות מעניינים של הנושא הזה, ולמשוך ידיו מן העיקר. גיבורו הוא פרופסור המבכה את מות רעייתו, שהיתה עזרי-כנגדו במחקרו הביולוגיים, עד שהוא נסחף בהתרגשות נוכח גילוי שנפל לידי, בדרך מיקרה, הוא מצליח לתפוח באינקובטור במעבדתו עובר, בתוך כמה ימים, נערה פורחת שמבחינה גופנית היא בת 20, השאלה העיקרית המתעוררת מיד היא, כמובן: מה יקרה ליצור כזה, הנכנס לעולם בצורה מלא-כותית, כשהוא כבר מבוגר, ללא כל הנכסים הנפשיים שנירכשם בבית, בבית-הספר ותוך כדי עימות עם הסביבה במשך שנים?

אולם נלסון חושש לגעת בצד המוסרי, שהוא החשוב ביותר כאן, תחת זאת, מאריכים כאן את הדיבור על מילאי הטכניקה, מזכירים סמים שונים בעלי שמות ארוכים, ומציגים את הנערה לא רק כפלא ביולוגי אלא גם כפלא אינטלקטואלי: בדרך מפתתית ביותר, היא הצליחה בפרקיה-הקצר שחלף מהיותה עובר להיות מבוגר,

קאררס והאדסון: חמוקי ההמצאה

לנצור בתוכה את כל חוכמת העולם, מן המחזות של ברנדט שאו, דרך שחמת נוסח אלוין ועד לשימוש במחשבי המחר. וכל התבונה הזאת עוזרת לה להבין שהמשך קומה תלוי בהרס חיים אחרים. כדי להשלים את התמונה, פורחת המלודרמה, כאשר הפרופסור מגלה שוב עניין בחיים, תודות לחמוקי המצאתו, להזכיר לאינטליגנטים את פיגמליון וגליתיאה.

כל זה רדוד ושיטחי, והמוטווגיות של רוק האדסון וברברה קאררס היתה הולמת יומרות צנועות יותר.

פה, לחשוף את האמת שמאחרי התמונות. ותמונות אלה הן בעלות עוצמה בלתי-רגילה. לדוגמה: מעשי הרצח. אלה אינם מוצגים בצורה מפורשת. שופט מתרומם כדי לקטוף פרח-ליילך, ומחליק באיטיות לארץ, ללא רות-חיים, שופט אחר נמצא על אוטוסטראדה, בין מכוניות דוהרות שכלכל מיילל ליד גופתו, ואיש איננו נע"צר. שופט שלישי נוטל ידיו כליד, כשמי"הסבון מקבלים לפתע גוון אדום.

הרחוב כתפאורה. כשונאי-אולפנים מושבע, מצלם רוני את כל הסרט ברחוב או בתפאורות טיבעיות. וכבר נאמר לא פעם שהרחוב האיטלקי שופט על כל נמצא אורה באולפן. הארכיון העירוני של פאלר"מו, המשמש בסרט כארכיון-המישטרה, ציורי ועשיר כל-כך בקישוטים, עד ש"גדמה כאילו וזהי תפאורה מלאכותית ולא מקום אמיתי.

שחקניו הם מן המעולים הקיימים היום באירופה, מלינו וגטורה בתפקיד הראשי ועד למאקס פון-סידיוב (שופט בית-הדין ה"עליון), מאלן קוני (שופט איסטניס) ועד למארסל בונופי (אחד החשודים) במשאל ואלג הותיק (הקורבן הראשון בסרט) ועד לרנאטו סלואטורה (שופט המסייע לוונ"י

מנהיג הקומוניסטים הצרפתיים שדיבר על הצורך בשינויים ללא מהפיכה.

אני במאי - לא פודיטיקאי. תשו"בה חלקה לדילמה, אין למצוא בסרט, רוני היה מאדומתמיד איש שהציג בעיית, ולא המציא תשובות. "אילו הייתי צריך להגדיר את סרטי, הייתי אומר שהם מתארים ע"י מות בין גישות שונות, השקפות-עולם ש"ינות וערכי-מוסר שונים", אמר פעם רוני בקשר לסרט מוקדם יותר שלו (ידיים על הכרז, על השחיתות של קבלני-הבניין ב"נאפולי). אולם הגדרה זו מתאימה לסרטי גם היום, "אומנם, הדמויות שלי הן סמלים סוציאליים בעיקרן, אבל אני מקווה שעל המסך הן מקבלות מימדים של דמויות מן הקומדיה דל ארטה", במסיבת-עיתונאים ב"קאו כשהופגז בשאלות אם הוא מתכוון ישירות ל"מנהיג הקומוניסטים והדמו-כריס"טיאנים בארצו, ענה: "כל אחד רשאי לחשוב על סרטי מה שהוא רוצה. אילו הייתי פוליטיקאי, הייתי מציא תשובות ל"בעיות העומדות על הפרק באיטליה, אבל אני אינני פוליטיקאי אני במאי, ולכן אני מספר סיפור ושואל שאלות". בסרט זה, כבסרטי האחרים, עוקב רוני אחר הסיפור כחוקר שמנסה יחד עם הצו"ר